

Pk-yrittäjäbarometri, syksy 2015

Alueraportti, Keski-Pohjanmaan Yrittäjät

Esipuhe

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä.

Syksyn 2015 Pk-yritysbarometri perustuu 6520 pk-yrityksen edustajan vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista sekä yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia, kasvua ja uusiutumista, kansainvälistymistä, kehittämistarpeita ja -esteitä, rahoitusta sekä toimintaympäristön kehitystä. Ajankohtaisilla kysymyksillä on tällä kertaa selvitetty digitaalisuutta liiketoiminnassa.

Tiivistelmä

Suhdannenäkymät

Suomen pk-yritysten suhdannenäkymät ovat kehittyneet myönteisesti kevään 2015 pohjalukemista. Koko maan pk-yrityksistä 29 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 19 % huononevan (saldoluku 9 %). Edellisellä mittauskierroksella saldoluku oli -6 %. Keski-Pohjanmaan alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on noussut 12 prosenttiyksikköä kevästä 2015 (-9 % => 3 %).

Keski-Pohjanmaan alueen suhdannenäkymät henkilökunnan määrän suhteen ovat saldoluvun perusteella hieman positiivisemmat kuin keväällä 2015. 11 % alueen pk-yritysten edustajista arvioi henkilökunnan määrän olevan vuoden kuluttua tämän hetkistä suurempi ja 10 % arvioi henkilökunnan määrän olevan pienempi, saldoluksi muodostuu 1 %. Koko maassa näkymät ovat kohentuneet kevästä saldoluvun ollessa 4 %.

Kasvuhakuisuus ja uusiutuminen

Koko maan pk-yrityksissä on eniten ja lähes yhtä paljon mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä (35 %) sekä asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä (34 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoi 4 % pk-yrityksistä. Keski-Pohjanmaan alueella suurin ryhmä muodostuu asemansa säilyttämään pyrkivistä pk-yrityksistä (40 %). Kasvua mahdollisuuksien mukaan hakevia pk-yrityksiä on hieman koko maata vähemmän (31 %). Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoi 2 % vastaajista. Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja Keski-Pohjanmaan alueen pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia.

Kehittämistarpeet ja -esteet

Pk-yritykset näkevät koko maassa ja alueella eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Seuraavaksi merkittävimmät kehittämistarpeet ovat yhteistyössä, verkottumisessa ja alihankinnassa sekä henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Keski-Pohjanmaan alueella yleinen suhdannetilanne/taloustilanne nähdään pahimpana kehittämisen esteenä kuten myös koko maassa.

Toimintaympäristö

Keski-Pohjanmaan alueen pk-yritysvastaajat ovat toimintaympäristöön liittyvistä osatekijöistä tyytyväisimpiä tietoliikenneyhteyksien ja asuin ympäristön viihtyisyyden kehitykseen. Heikoimmat arviot saavat koko maassa ja alueella elinkeinopolitiikan kehityksen kokonaisuudessaan sekä sopivan työvoiman saatavuus yritykselle.

Yrittäjyysilmapiiriä kuvaavista osatekijöistä kansalaisten suhtautumisen yrittäjyyteen arvioidaan koko maan ja Keski-Pohjanmaan pk-yrityksissä kehittyneen positiivisimmin viimeisen kahden vuoden aikana. Oma kokemus yrittäjyysilmapiiristä sekä julkisen vallan toiminta yrittäjyyden edistämiseksi niin valtakunnallisella kuin alueellisellakin tasolla ovat sen sijaan osatekijöitä, joiden arvioidaan kehittyneen eniten huonompaan suuntaan.

Sisällys

ESIPUHE.....	2
TIIVISTELMÄ.....	3
SISÄLLYS.....	4
1. JOHDANTO.....	5
1.1 Barometri.....	5
1.2 Aineisto.....	6
2. YRITYSTEN OSUUDET TOIMIALOILLA.....	7
3. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS.....	8
4. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT.....	9
5. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN.....	12
6. PK-YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN.....	14
7. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET.....	16
8. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET.....	17
9. PK-YRITYSTEN RAHOITUS.....	21
10. DIGITAALISUUS LIIKETOIMINNASSA.....	25
11. PK-YRITYSTEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	27
SUOMEN YRITTÄJIEN JA ALUEJÄRJESTÖJEN YHTEYSTIEDOT.....	29
FINNVERA OYJ:N JA TOIMIPISTEIDEN YHTEYSTIEDOT.....	30
TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT.....	31

Suomen Yrittäjät: Pk-yritysbarometri, syksy 2015, alueraportti

Julkaisija

Suomen Yrittäjät
PL 999, 00100 HELSINKI
puhelin 09 229 221
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

Pk-yritysbarometri, syksy 2015

Alueraportti, Keski-Pohjanmaan Yrittäjät

1. JOHDANTO

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

1.1 Barometri

Pk-yritysbarometrissä on selvitetty suomalaisten pk-yritysten mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu muun muassa yrityksen kasvuun, kansainvälistymiseen ja rahoitukseen liittyvistä tekijöistä.

Otantalähteenä on käytetty seuraavia tietolähteitä: 1) Tilastokeskuksen toimialaluokitus TOL 2010, 2) Taloustutkimus Oy:n tutkimusrekisteri, 3) JM Tieto Oy, Päättäjät ja Vaikuttajat -tietokanta ja 4) Suomen Yrittäjien jäsenrekisteri. Osoitelähteistä otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, koluokka ja sijainti.

Vastaaajajoukon muodostaa 6520 kohderyhmän vaatimukset täyttävää pk-yrityksen edustajaa. Tiedonkeruumenetelmänä on käytetty internetkyselyä. Vastajat kutsuttiin kyselyyn sähköpostitse tai puhelimitse kesä-heinäkuussa 2015. Seuraavalla sivulla on esitetty taustatietoja alueen vastaajista. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien, Finnvera Oyj:n sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimus Oy:ssä tutkimusjohtaja Pasi Huovinen ja tutkimuspäällikkö Jyrki Kärpänoja. Suomen Yrittäjissä tutkimusprojektista on vastannut ekonomisti Petri Malinen, Finnvera Oyj:ssä viestintäjohtaja Tarja Svartström sekä työ- ja elinkeinoministeriössä kehittämispäällikkö Esa Tikkanen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti Suomen Yrittäjien mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).
- 2) Lisäksi tutkimusaineistosta tehdään raportit Hämeen, Kaakkois-Suomen, Pohjanmaan ja Uudenmaan ELY-alueille sekä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueelle. Lisäksi uusina alueina vuonna 2011 mukaan tulivat Espoo ja Vantaa.
- 3) Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.
- 4) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite saldoluku. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta. Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39,4 %, huononee 8,6 % saldoluku = + 30,8 % ~31 % HUOM. kaikissa laskelmissa käytetään tarkkoja, pyöristämättömiä lukuja, vaikka raportissa luvut esitetään kokonaisina ilman desimaaleja.

1.2 Aineisto

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista Keski-Pohjanmaan alueen yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

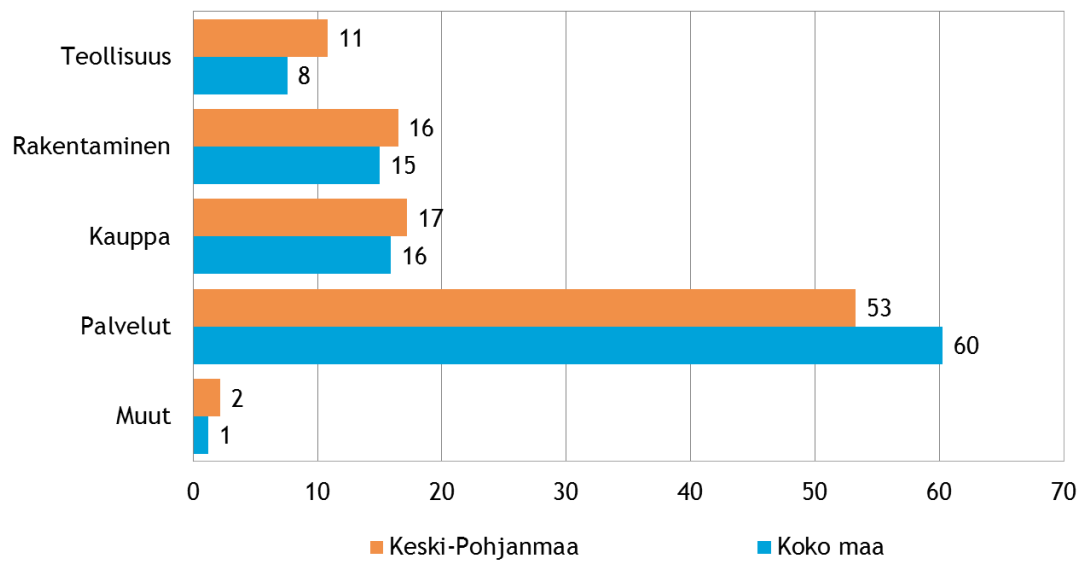
Taulukko 1. Taustatietoja alueelta haastatelluista yrityksistä

		n=	%
Alue	Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	274	100
Päätoimiala	Teollisuus	44	16
	Rakentaminen	34	12
	Kauppa	25	9
	Palvelut	171	62
Liikevaihto vuonna 2014	alle 0,2 miljoonaa euroa	118	44
	0,2-0,49 miljoonaa euroa	48	18
	0,5 - 0,99 miljoonaa euroa	36	13
	1,0-1,49 miljoonaa euroa	17	6
	1,5-1,99 miljoonaa euroa	13	5
	2,0-4,99 miljoonaa euroa	24	9
	5 miljoonaa euroa tai yli	14	5
Yrityksen kasvuhakuisuus	Voimakkaasti kasvuhakuiset	17	6
	Kasvuhakuiset	85	31
	Asemansa säilyttäjät	109	40
	Ei kasvutavoitteita	57	21
	Toimintansa lopettavat	5	2
Yrityksellä vientitoimintaa	Kyllä	46	18
	Ei	206	82
Yrityksen perustamisvuosi	Ennen 1990	78	29
	1990-1999	65	24
	2000-2009	74	27
	2010-	56	21

2. YRITYSTEN OSUUDET TOIMIALOILLA

Suomessa oli 283 290 yritystä [1] vuonna 2013. Näistä yrityksistä noin 3 301 toimi Keski-Pohjanmaan alueella. Koko maassa palvelualan yrityksiä oli noin 60 %, kaupan 16 %, rakentamisen 15 % ja teollisuudenalan yrityksiä 8 %. Keski-Pohjanmaan alueella oli palveluun kuuluvia yrityksiä koko maata suhteellisesti vähemmän, 53 %. Rakentamisen ja kaupan alan yrityksiä taas oli suhteellisesti lähes saman verran kuin koko maassa. Teollisuuden alan yrityksiä alueella oli enemmän kuin koko maassa.

Kuva 1. Yritysten osuudet eri toimialoilla, %

1. Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, pl. toimiala A. maa-, metsä- ja kalatalous

3. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS

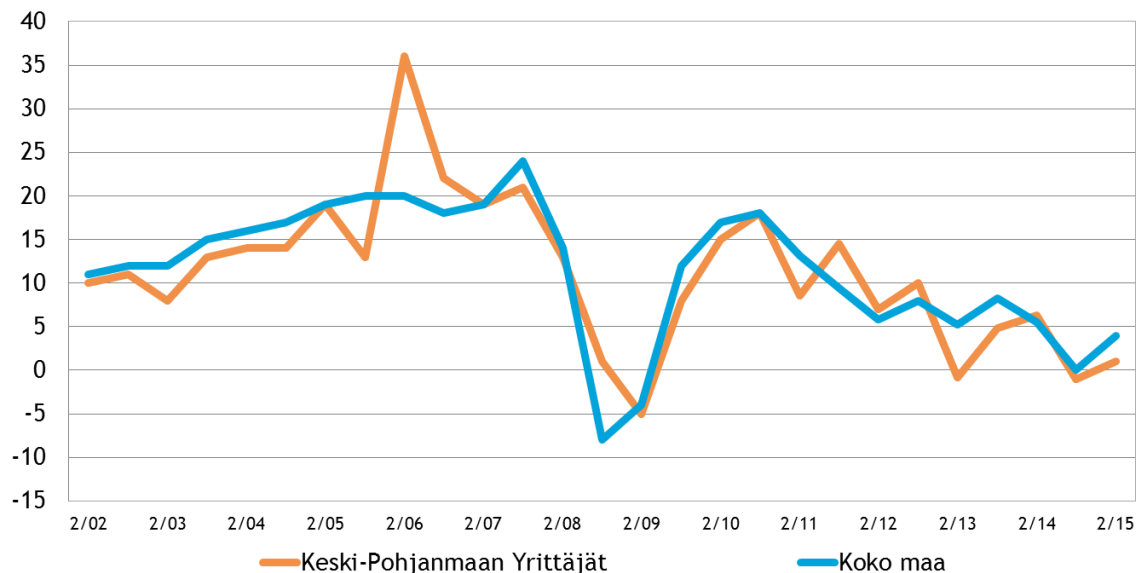
Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun [2] mukaan koko maan työllisten määrä oli 2 526 000 henkeä kesäkuussa 2015. Lukema on 35 000 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin vastaavana ajankohtana. Sekä palkansaajien että yrittäjien määrä on vähentynyt aikaisemmasta. Koko maan työttömyysaste oli 10,0 % [2] kesäkuussa 2015, kun se edellisvuoden kesäkuussa oli 9,2 prosenttia. Keski-Pohjanmaan alueella työskenteli vuoden 2015 toisella neljänneksellä yhteensä 33 000 henkilöä [3] työttömyysasteen ollessa 3,6 % [4]. Työttömyysaste on laskenut alueella 3,7 prosenttiyksikköä vuoden 2014 vastaavaan ajankohtaan verrattuna [4].

Taulukko 2. Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua, %

	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	11	79	10	1
Koko maa	17	71	12	4

Pk-yritysbarometrin vastaajista 17 % arvioi henkilökunnan määrän kasvavan seuraavan vuoden kuluttua ja 12 % arvioi henkilökunnan määrän pienentyvän. Saldoluvuksi muodostuu 4 %. Keski-Pohjanmaan alueella saldoluku on kolme prosenttiyksikköä pienempi, 1 %. Alueella odotukset ovat siten henkilökunnan määrän osalta hieman heikommät kuin koko maassa, mutta kohentuneet hieman viime keväästä.

Kuva 2. Henkilökunnan määrän muutosodotukset seuraavan vuoden aikana, saldoluku %

2. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2015, kesäkuu

3. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2015, liitetaulukko 31. Työlliset maakunnittain

4. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2015, liitetaulukko 43. Työttömyysaste maakunnittain

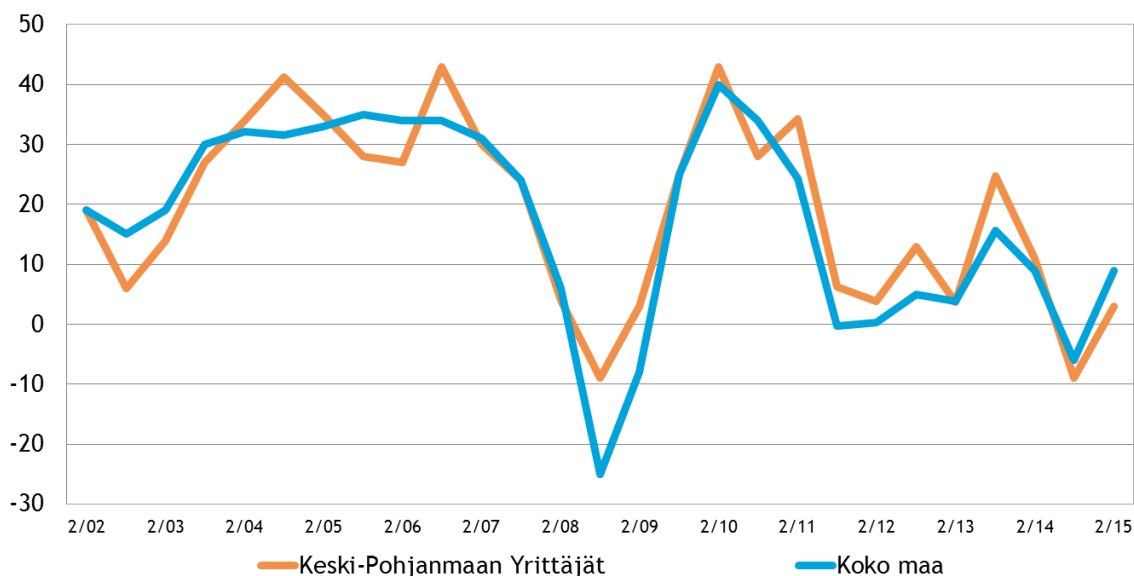
4. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT

Pk-yritysten suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on koko maassa kehittynyt myönteisesti kevään 2015 pohjalukemista. Noin puolet (52 %) koko maan pk-yrityksistä arvioi suhdanteiden pysyvän ennallaan lähimmän vuoden aikana. Koko maan pk-yrityksistä 28 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 19 % huononevan. Keski-Pohjanmaan alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on noussut selvästi, 12 prosenttiyksikköä keväästä 2015 ollen nyt 3 %. Ennallaan suhdanteiden arvioi pysyvän 53 % alueen pk-yrityksistä, mikä on 2 prosenttiyksikköä enemmän kuin viime keväänä.

Taulukko 3. Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana, %

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	25	53	22	3
Koko maa	28	52	19	9

Kuva 3. Yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana, saldoluku %

Taulukko 4. Pk-yritysten odotukset tutkimuksen eri osa-alueiden kehityksestä seuraavan vuoden kuluttua, %

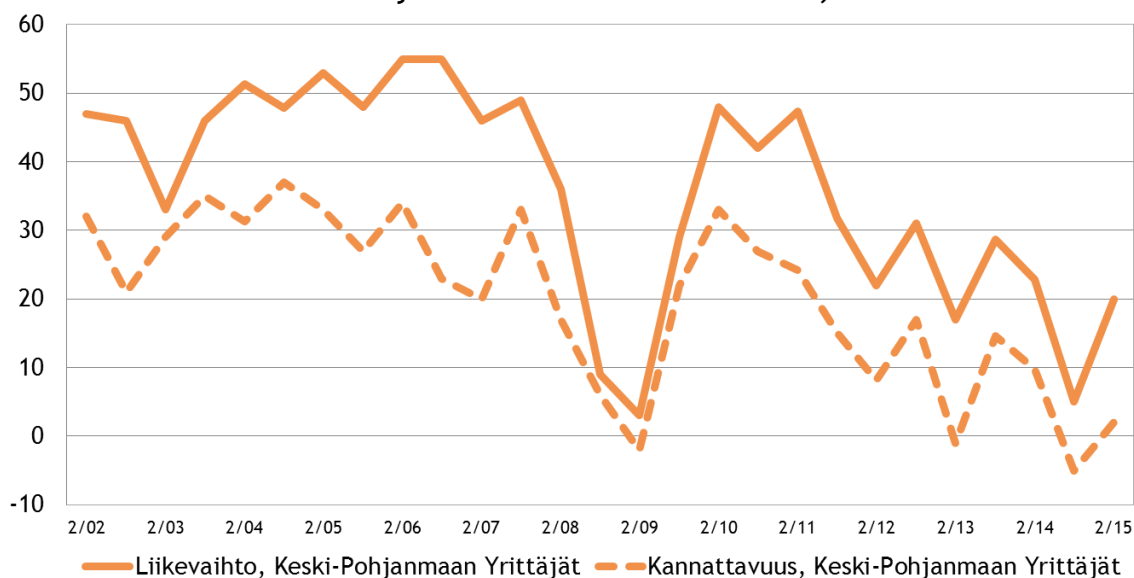
	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Liikevaihto				
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	40	40	20	20
Koko maa	41	39	21	20
Investointien arvo				
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	14	53	33	-18
Koko maa	16	56	28	-13
Viennin arvo				
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	15	68	17	-2
Koko maa	15	70	15	0
Tuonnin arvo				
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	7	73	21	-14
Koko maa	12	72	16	-4
Palkkakustannukset henkilöä kohden				
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	33	54	13	21
Koko maa	39	53	9	30
Materiaalien hinnat				
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	43	52	6	37
Koko maa	47	48	5	42
Lopputuotteiden tai palveluiden hinnat				
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	40	51	10	30
Koko maa	39	53	8	31
Kannattavuus				
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	29	44	27	2
Koko maa	29	46	25	4
Vakavaraisuus				
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	25	56	18	7
Koko maa	28	56	17	11
Innovaatiot, tuotannon tai tuotteiden kehitys				
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	21	63	16	5
Koko maa	25	62	13	12
Tilausten määrä				
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	28	50	22	6
Koko maa	35	45	20	15
Kapasiteetin käyttöaste				
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	46	44	10	36
Koko maa	35	48	17	18

Eri osatekijöiden suhdanteita arvioitaessa materiaalien hintojen nousuun uskotaan koko maassa saldoluvun (42 %) perusteella yleisimmin. Myös lopputuotteiden tai palvelujen hintojen (saldoluku 31 %) ja palkkakustannusten (saldoluku 30 %) nousuun uskovia on selvästi enemmän kuin niiden laskuun uskovia. Sen sijaan investointien arvon uskotaan kevään tapaan laskevan ensi vuonna (saldoluku -13 %). Tilausten määrän kasvua kuvaava saldoluku 15 % on kuitenkin suurempi kuin viime keväällä (saldoluku 3 %).

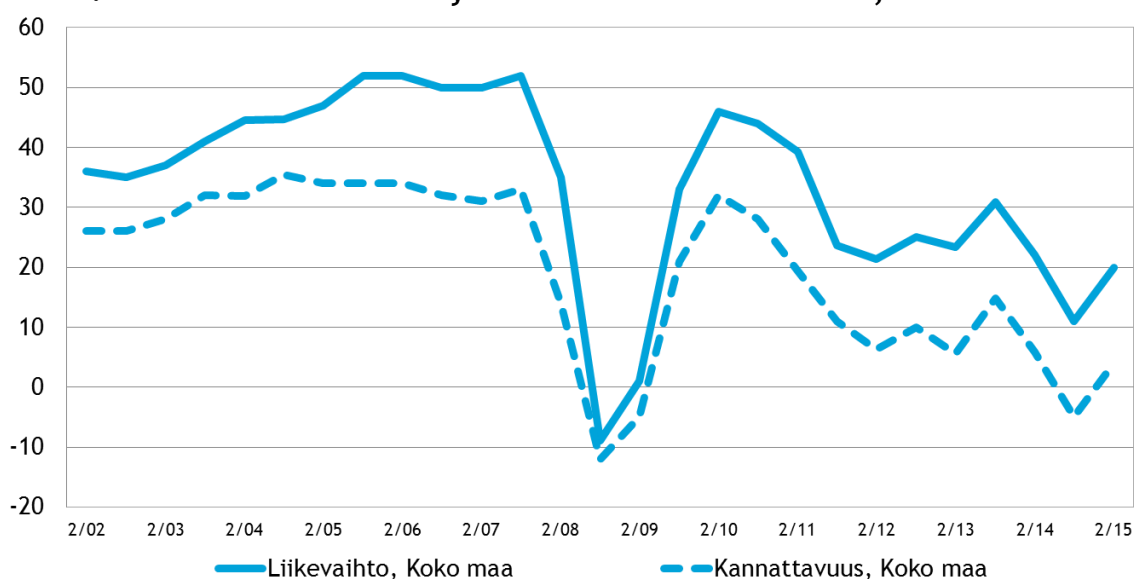
Myös Keski-Pohjanmaan alueella materiaalien hintojen nousuun uskotaan vahvimmin saldoluvun ollessa 37 %. Seuraavaksi suurin ja lähes yhtä suuri saldoluku (36 %) alueella saadaan kapasiteetin käyttöasteen kasvulle. Odotukset eri osatekijöiden kehityksestä ovat alueella pääosin pessimistisemmät kuin koko maassa.

Kuvassa 4 on esitetty pk-yritysten liikevaihdon ja kannattavuuden suhdannenäkymien kehittyminen alueella ja kuvassa 5 koko maassa.

Kuva 4. Alueen suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku %

Kuva 5. Koko maan suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku %

5. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN

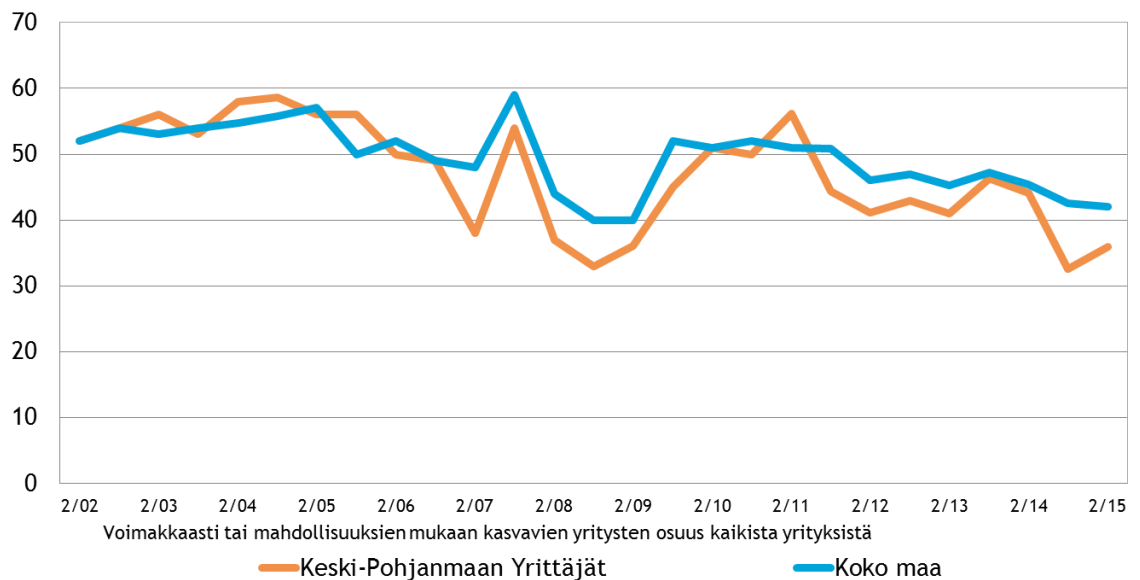
Taulukko 5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintansa lopettavat
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	5	31	40	22	2
Koko maa	8	34	35	19	4

Koko maan pk-yrityksissä on eniten asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä (35 %). Pk-yrityksistä lähes yhtä moni pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan (34 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoi 4 % pk-yrityksistä. Keski-Pohjanmaan alueella suurin ryhmä muodostuu asemansa säilyttämään pyrkivistä pk-yrityksistä (40 %). Kasvua mahdollisuuksien mukaan hakevia yrityksiä on vähemmän (31 %). Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoi 2 % vastaajista, mikä on yhden prosenttiyksikön verran vähemmän kuin viime keväänä.

Koko maassa voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten yhteenlaskettu osuus on sama kuin keväällä 2015. Alueella voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on hieman noussut kevästä 2015.

Kuva 6. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja Keski-Pohjanmaan alueen pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia.

Taulukko 6. Pk-yritysten tekemät uusiutumistoimet viimeisten 12 kk:n aikana, % */

	Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	Koko maa
Investoinnit	73	75
Uuden henkilöstön palkkaaminen	31	37
Henkilöstön koulutus	52	55
Uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen	31	37
Laajentuminen uusille markkinoille	22	25
Uusien teknologioiden käyttöönotto	17	22
Uusien liiketoimintamallien käyttöönotto	18	22
Toiminnan laajentaminen uusille toimialoille	14	17

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

6. PK-YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN

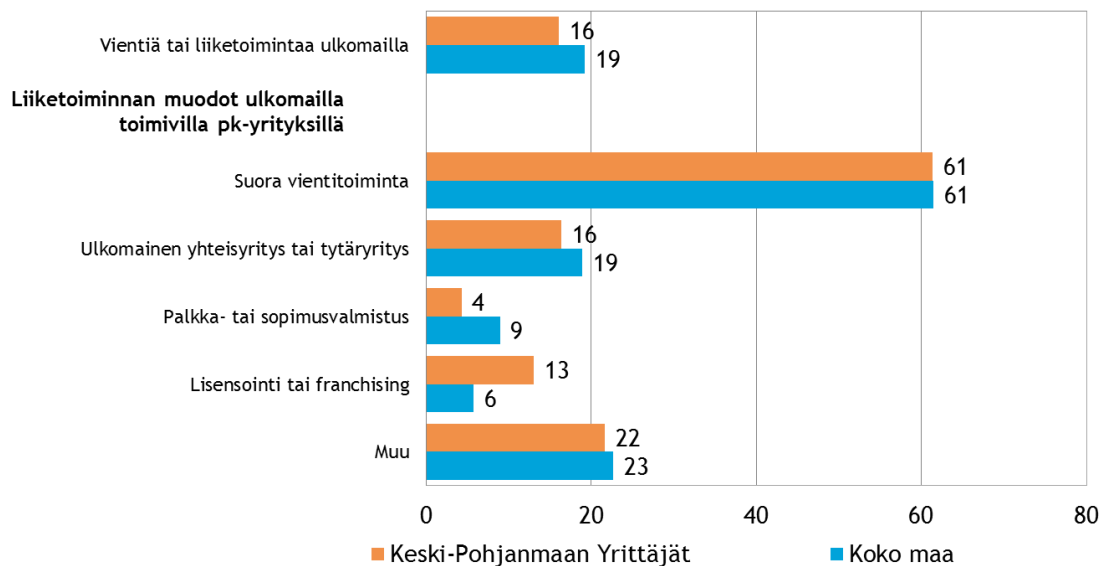
Koko maan pk-yrityksistä lähes viidenneksellä ja Keski-Pohjanmaan alueella 14 prosentilla on suoraa tuontitoimintaa.

Taulukko 7. Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

	Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	Koko maa
Suoraa tuontitoimintaa	14	18

Noin joka viidennellä koko maan ja noin joka kuudennella Keski-Pohjanmaan pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maan ja myös alueen pk-yrityksissä suoraa vientiä on näistä kuudella kymmenestä. Keski-Pohjanmaan alueella lisensointi tai franchising ovat yleisempiä liiketoiminnan muotoja ulkomailla kuin koko maan pk-yrityksissä.

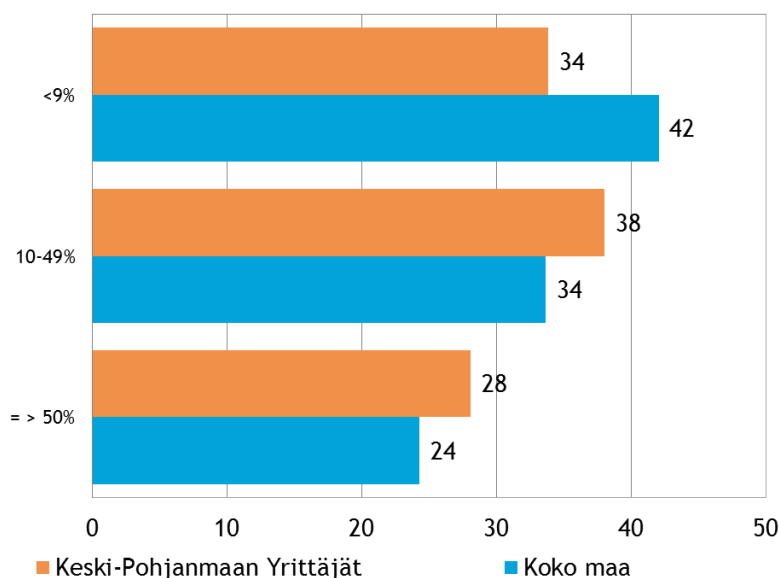
Kuva 7. Pk-yritysten toiminta ulkomailla, % yrityksistä

*/ Vastaaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

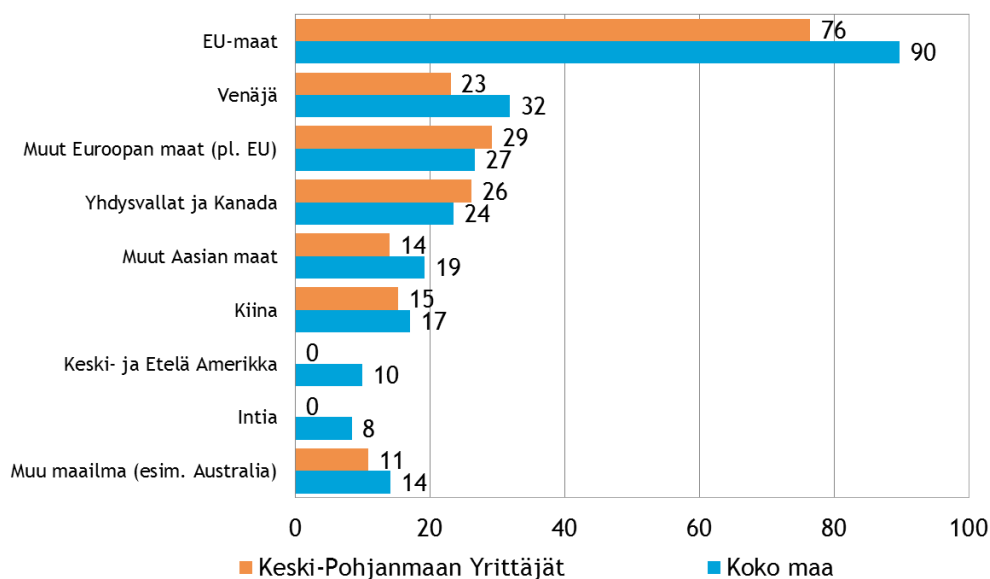
Kahdella viidesosalla koko maan ja joka kolmannella alueen suoraan vientitoimintaa harjoittavista pk-yrityksistä viennin osuus kokonaisliikevaihdosta on alle 9 %. Keski-Pohjanmaan pk-yrityksissä viennin osuudet kokonaisliikevaihdosta ovat hieman suurempia kuin koko maassa.

Kuva 8. Viennin osuus suoraan vientitoimintaa harjoittavien yritysten kokonaisliikevaihdosta vuonna 2014, % yrityksistä

EU-maat on Suomen pk-yritysten selvästi yleisin markkina-alue ulkomailla. Keski-Pohjanmaalla Venäjän osuus on markkina-alueena vähemmän merkittävä kuin koko maassa. Keski-Pohjanmaan alueella vastaajamäärät jäivät pieniksi ja tämä on huomioitava tulosten tulkinnessa.

Kuva 9. Yritysten markkina-alueet ulkomailla, % yrityksistä, joilla on toimintaa ulkomailla

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

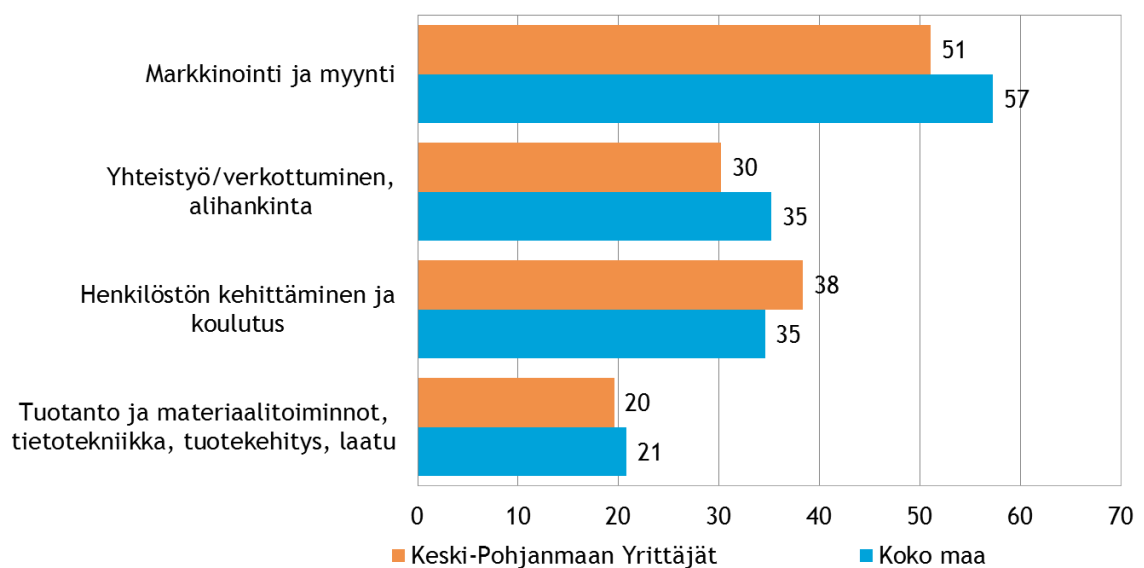
7. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET

Taulukko 8. Pk-yritysten kehittämistarpeet tällä hetkellä, %

	Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	Koko maa
Johtaminen	16	21
Yrityksen hallitustyöskentely	4	6
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	38	35
Markkinointi ja myynti	51	57
Vienti ja kansainvälistyminen	10	9
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	24	22
Tuotanto ja materiaalityöskentely, tietotekniikka, tuotekehitys ja laatu	20	21
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	30	35
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten huomioiminen	9	7
Ei kehittämistarpeita /ei osaa sanoa	17	14

Koko maan tasolla pk-yritykset näkevät selvästi eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä (57 %). Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta on yhteistyösä/verkottumisessa ja alihankinnassa sekä henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa (35 %). Myös alueella on eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä (51 %), henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa (38 %) yhteistyösä/verkottumisessa ja alihankinnassa (30 %). Tulokset eivät ole vertailukelpoisia aikaisempien tulosten kanssa, sillä nyt vastaaja on voinut valita yhden sijasta kolme tärkeintä kehittämistarvetta.

Kuva 10. Pk-yritysten kehittämistarpeet, %

8. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET

Koko maassa ja Keski-Pohjanmaalla pk-yritysten pahimpana kehittämisen esteenä nähdään yleinen suhdannetilanne/taloustilanne. Yritystoiminnan sääntely, kustannustaso ja kilpailutilanne nähdään seuraavaksi merkittävimpinä kehittämisen esteinä. Yritystoiminnan sääntelyn merkitys kehittämisen esteenä on nyt suurempi kuin vuoden 2014 syksynä sekä koko maassa että alueella.

Taulukko 9. Pk-yritysten pahimmat kehittämisen esteet, %

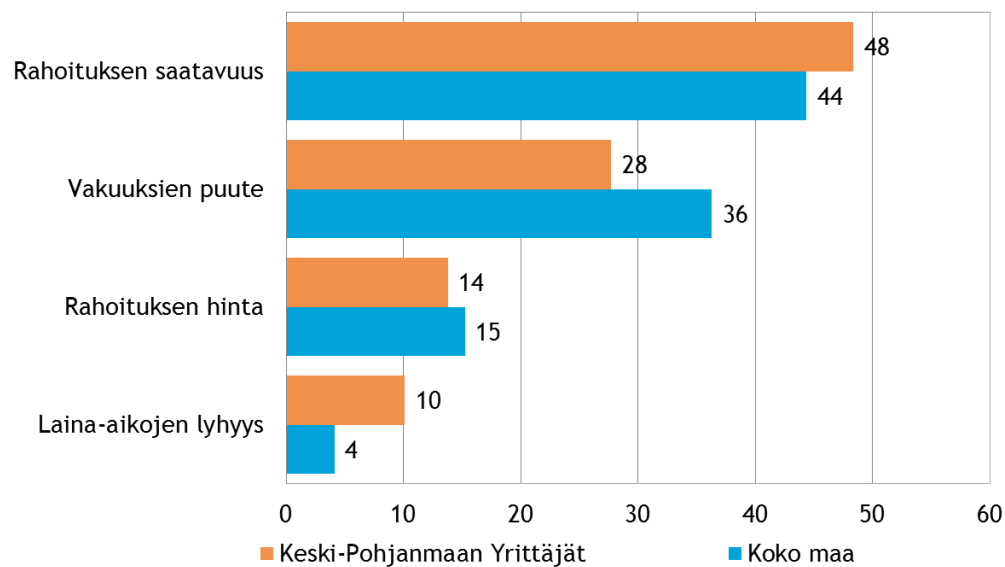
	Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	Koko maa
Yritystoiminnan sääntely	19	17
Kustannustaso	15	15
Kilpailutilanne	15	14
Rahoitus	9	7
Resurssitekijät	9	11
Yleinen suhdanne-/taloustilanne	27	31
Ei osaa sanoa	5	4

Taulukko 10. Kehittämisen esteiden merkittävimmät osatekijät, %

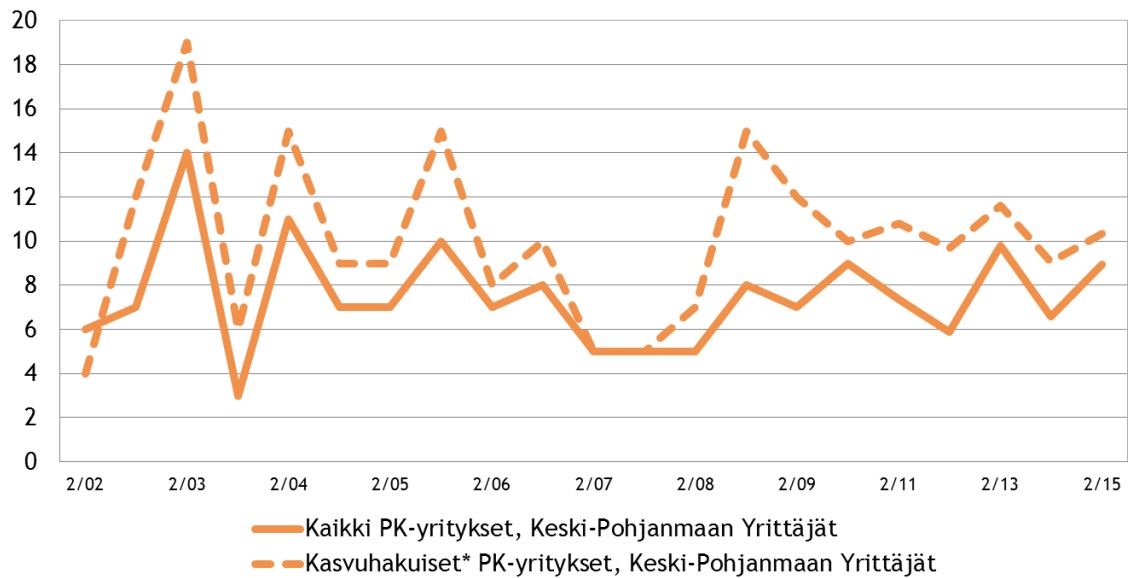
	Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	Koko maa
Sääntely		
Byrokratia	69	59
Työlainsäädäntö	9	11
Työehtosopimukset	14	19
Muu sääntely	7	11
Kustannukset		
Verotus	22	27
Palkkataso	9	14
Työn sivukulut	52	47
Muut tuotantokustannukset	17	13
Kilpailutilanne		
Kireä kilpailutilanne	53	49
Markkinoiden liiallinen keskittyminen	11	9
Julkisen sektorin elinkeinotoiminta	2	6
Harmaa talous	3	7
Kysynnän riittämättömyys	31	29
Rahoitus		
Rahoituksen saatavuus	48	44
Rahoituksen hinta	14	15
Vakuuksien puute	28	36
Laina-aikojen lyhyys	10	4
Resurssit		
Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	53	60
Alihankkijoiden/ osatoimittajien saatavuus	9	9
Toimitilat	17	9
Koneet ja laitteet	10	6
Muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	11	15

Rahoitukseen liittyvistä osatekijöistä rahoituksen saatavuus sekä laina-aikojen lyhyys koetaan alueella koko maata hieman merkittävämpinä kehittämisen esteinä ja vakuuksien puute vähemmän merkittävänä.

Kuva 11. Pk-yritysten kehittämisen esteet - rahoitus, %

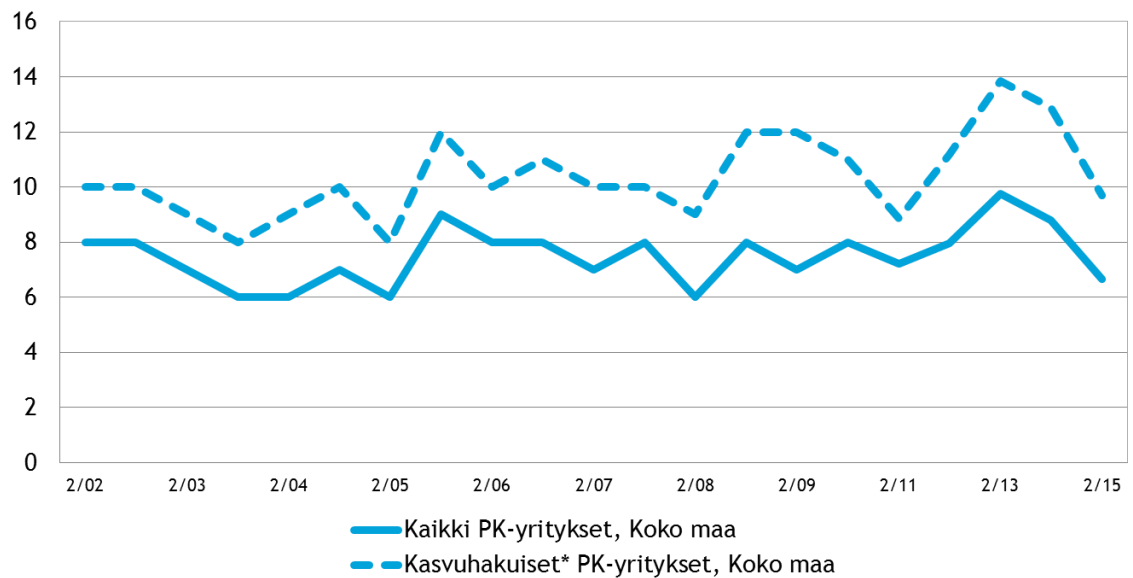

Kuva 12. Alueen pk-yritykset, joiden pahin kehittämisen este on rahoitus, %

*) Voimakkaasti kasvuhakuiset ja yritykset, jotka pyrkivät kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

Kuva 13. Koko maan pk-yritykset, joiden pahin kehittämisen este on rahoitus, %

*) Voimakkaasti kasvuhakuiset ja yritykset, jotka pyrkivät kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

9. PK-YRITYSTEN RAHOITUS

Lähes kaksi kolmesta koko maan ja Keskipohjamaan pk-yrityksestä on rahoittanut investointinsa omalla tulorahoituksella. 14 % on käyttänyt investointiensa rahoittamiseen ulkopuolista rahoitusta ja 21 % ei ole investoinut ollenkaan viimeisen vuoden aikana.

Taulukko 11. Miten olette pääosin rahoittaneet investointinne viimeisen 12 kk aikana?, %

	Omalla tulorahoituksella	Ulkopuolisella rahoituksella	Emme ole investoineet
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	65	14	21
Koko maa	65	14	21

Koko maan ja alueen pk-yrityksistä noin joka viidennellä on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Koko maan lukema on sama kuin keväällä 2015. Alueella maksuvaikeuksia on ollut hieman harvemmalla kuin keväällä.

Taulukko 12. Onko yrityksellänne ollut maksuvaikeuksia viimeisen 3 kuukauden aikana?, %

	Ei	Kyllä
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	81	19
Koko maa	81	19

Pk-yritysten pääpankkina on koko maassa joko Osuuspankki (39 %) tai Nordea (34 %). Keski-Pohjanmaalla pääpankkina on useimmiten Osuuspankki.

Taulukko 13. Yrityksen pääpankki, %

	Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	Koko maa
Nordea	21	34
Osuuspankki	54	39
Paikallisosuuspankki	7	4
Danske Bank	3	8
Säästöpankki	7	8
Handelsbanken	5	3
Muu	3	5

Koko maan pk-yrityksistä 46 % oli ottanut lainaa rahoituslaitoksilta. Keski-Pohjanmaalla lainaa rahoituslaitoksilta ottaneiden osuus oli 51 % alueen pk-yrityksistä.

Taulukko 14. Onko yrityksellänne lainaa rahoituslaitoksilta?, %

	Ei	Kyllä
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	49	51
Koko maa	54	46

Koko maan pk-yrityksistä 27 % ja alueen pk-yrityksistä 28 % oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana. Koko maassa ulkopuolista rahoitusta ottaneista 73 % on ottanut sitä pankista. Alueella vastaava luku on hieman suurempi, 78 %.

Taulukko 15. Oletteko ottaneet ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kk:n aikana?, %

	Ei	Kyllä
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	72	28
Koko maa	73	27

Taulukko 16. Mistä olette ottaneet rahoitusta?, %

	Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	Koko maa
Pankista	78	73
Rahoitusyhtiöstä	20	24
Vakuutusyhtiöstä tai eläkevakuutusyhtiöstä	0	1
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	2	3
Bisnesenkeltä eli yksityiseltä henkilösijoittajalta	2	6
Finnverasta	10	13
Teokesistä	3	4
ELY-keskuksista	6	4
Pääomasijoituksia Teollisuussijoituksesta tai Finnveran Aloituserahasto Verasta	0	0
Muualta	6	9

Valtaosa koko maan ja alueen pk-yrityksistä ei aio hakea ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kuukauden aikana.

Taulukko 17. Aiotteko ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kk:n aikana?, %

	Ei	Kyllä
Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	81	19
Koko maa	78	22

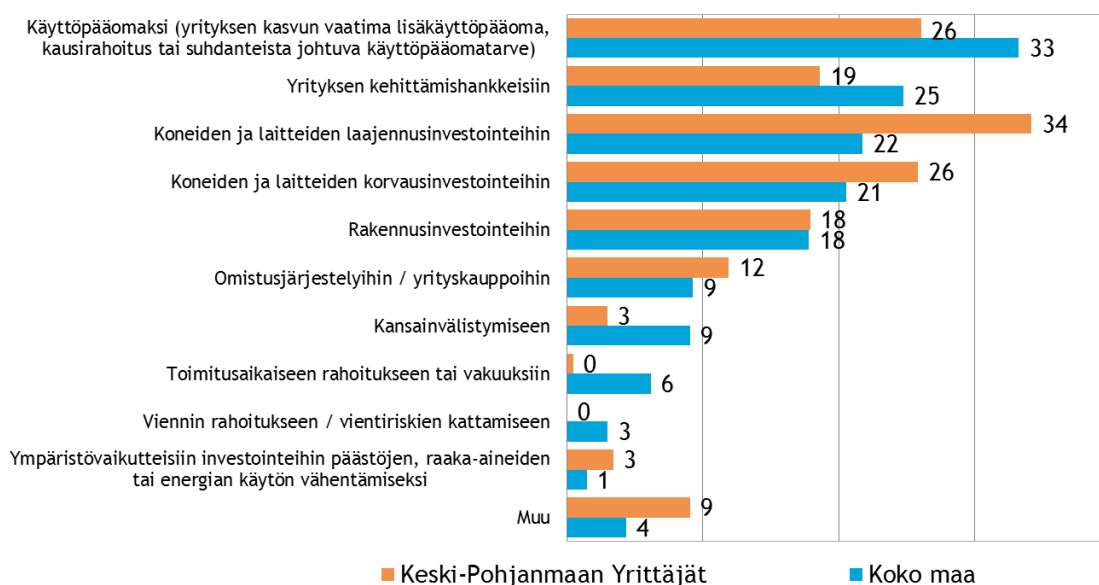
Keski-Pohjanmaalla rahoitusta aiotaan hakea koko maata yleisemmin pankista ja harvemmin rahoitusyhtiöstä sekä Tekesistä.

Taulukko 18. Mistä aiotte ottaa ulkopuolista rahoitusta?, %

	Keski-Pohjanmaan Yrittäjät	Koko maa
Pankista	82	73
Rahoitusyhtiöstä	15	24
Vakuutusyhtiöstä tai eläkevakuutusyhtiöstä	3	5
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	4	9
Bisnesenkeliltä eli yksityiseltä henkilösijoittajalta	9	10
Finnverasta	23	23
Tekesistä	4	12
ELY-keskuksista	11	13
Pääomasijoituksia Teollisuussijoituksesta tai Finnveran Aloituserärahasto Verasta	0	3
Muualta	10	5

Koko maassa ulkopuolista rahoitusta aiotaan käyttää yleisimmin käyttöpääomaksi sekä yrityksen kehittämishankkeisiin. Keski-Pohjanmaan alueella yleisin käyttötarkoitus on koneiden ja laitteiden laajennusinvestoinnit ja seuraavaksi yleisimmät ovat käyttöpääoma sekä koneiden ja laitteiden korvausinvestoinnit.

Kuva 14. Ulkoisen rahoituksen aiottu käyttötarkoitus, % yrityksistä, jotka aikovat ottaa rahoitusta seuraavan 12kk:n aikana */

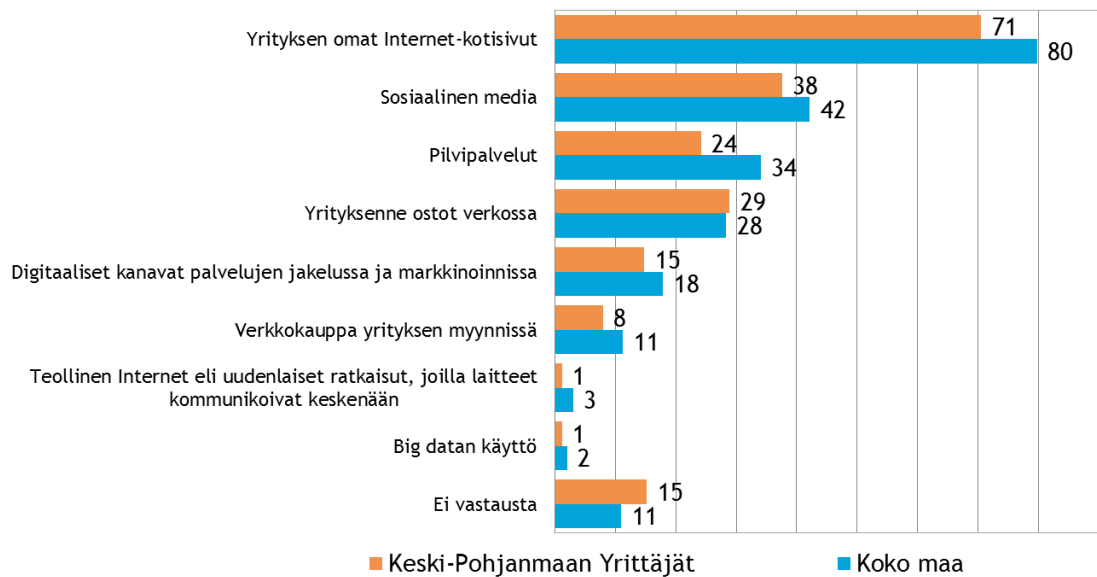
*/ Vastaajat ovat voineet valita kaksi mielestään tärkeintä vaihtoehtoa.

10. DIGITAALISUUS LIIKETOIMINNASSA

Neljällä viidestä koko maan ja seitsemällä kymmenestä Keski-Pohjanmaan alueen pk-yrityksestä on omat Internet-kotisivut. Seuraavaksi eniten pk-yritykset hyödyntävät tai käyttävät digitaalisista työkaluista/palveluista liiketoiminnassaan sosiaalista mediaa ja pilvipalveluja. Sosiaalista mediaa hyödyntäviä on alueella nyt enemmän kuin keväällä.

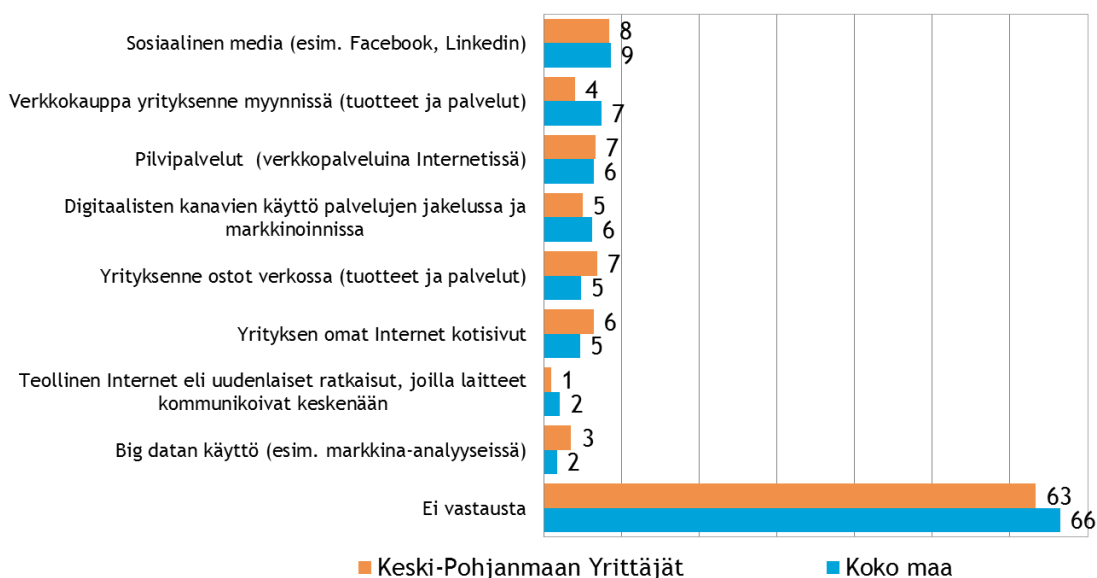
Kuva 15. Pk-yritysten liiketoiminnassaan hyödyntämät tai käyttämät digitaaliset työkalut ja palvelut, %

* / Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

Sosiaalinen media on yleisin digitalisoitumiseen liittyvä työkalu/palvelu, joka pk-yrityksissä aiotaan ottaa käyttöön seuraavien 12 kuukauden aikana. Verkkokaupan käyttöönottoa suunnittelee koko maassa 7 % ja Keski-Pohjanmaalla 4 % pk-yrityksistä. Melko suuri osa vastaajista ei ottanut kantaa kysymykseen.

Kuva 16. Digitaaliset työkalut ja palvelut, joita pk-yritykset aikovat ottaa käyttöön seuraavien 12 kk:n aikana, %

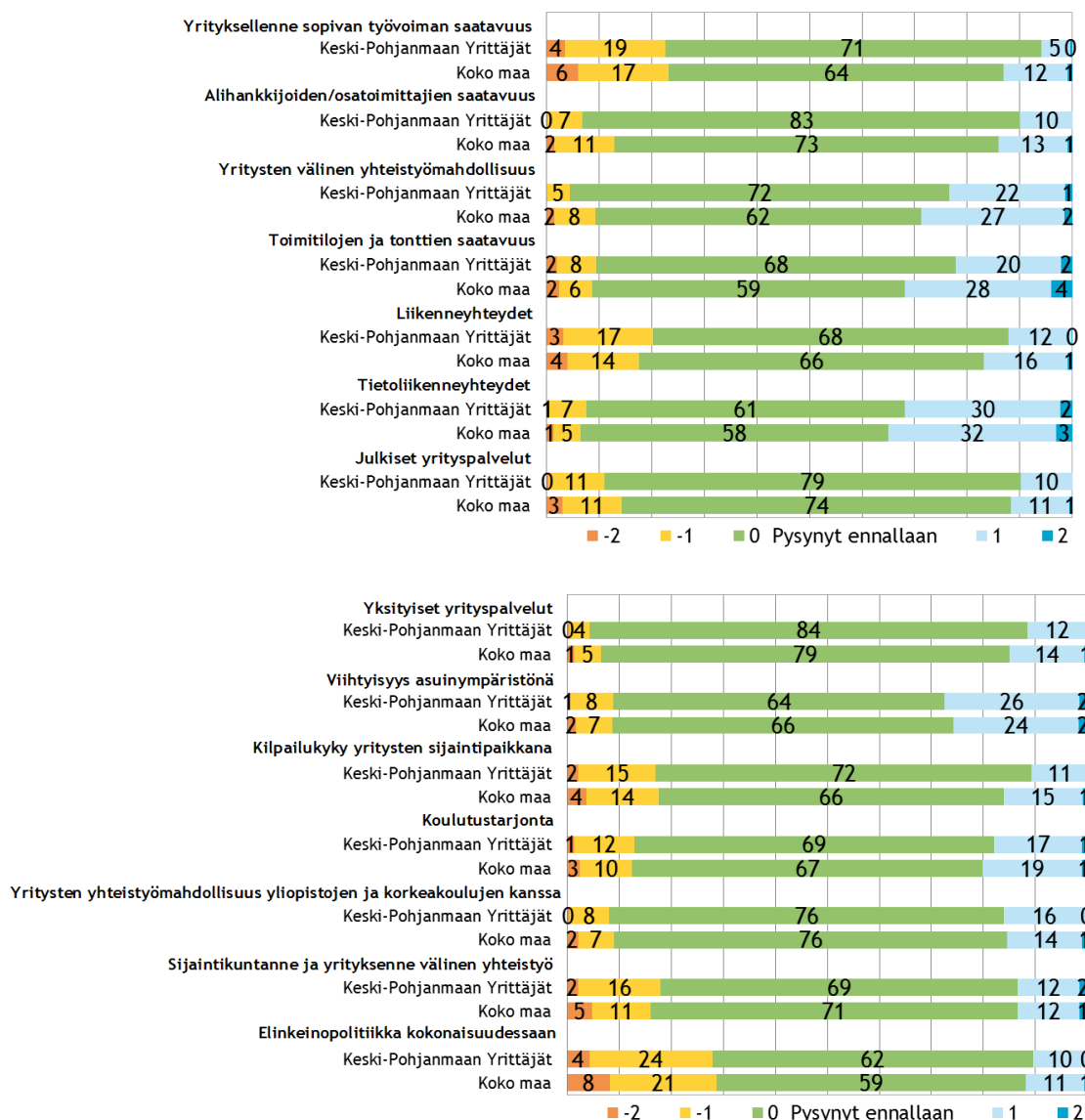
* / Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

11. PK-YRITYSTEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Vastaajat arvioivat yritysten toimintaympäristöön vaikuttavien tekijöiden kehittymistä viimeisen kahden vuoden aikana 14 osatekijän suhteen. Koko maan pk-yrittäjät arvioivat kehityksen olleen myönteisintä tietoliikenneyhteyksissä, toimitilojen ja tonttien saatavuudessa ja yritysten välisissä yhteistyömahdollisuuksissa. Keski-Pohjanmaan alueen pk-yritysvastaajat ovat osatekijöistä tyytyväisimpiä tietoliikenneyhteyksien sekä asuin ympäristön viihtyisyyden kehitykseen. Heikoimmat arviot saavat koko maassa ja alueella elinkeinopolitiikan kehitys kokonaisuudessaan sekä sopivan työvoiman saatavuus yritykselle.

Kuvat 17-18. Arvio toimintaympäristöä kuvaavien osatekijöiden kehityksestä viimeisen kahden vuoden aikana, %

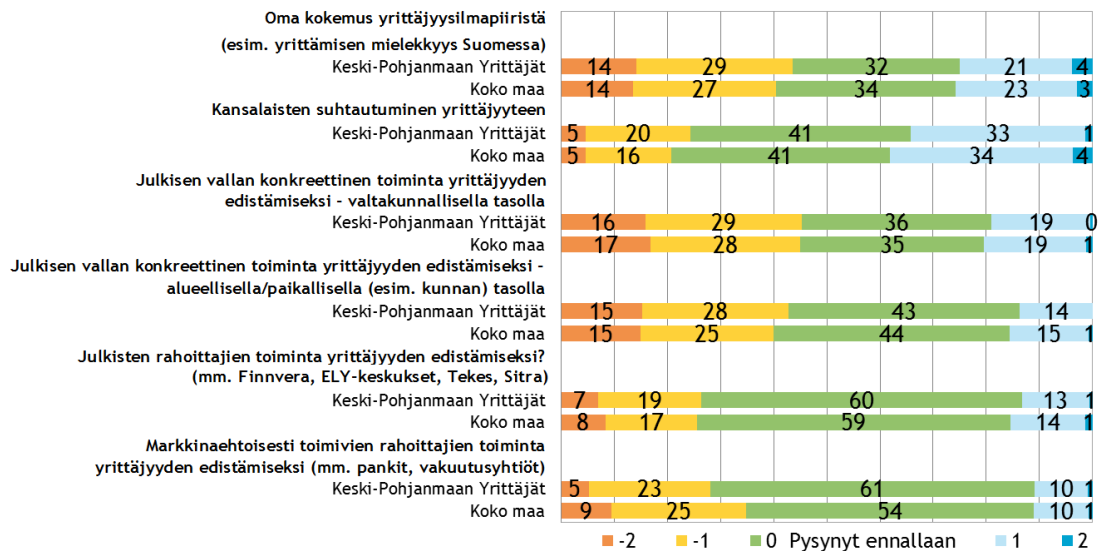
Arviointiasteikko on: -2 = Kehittynyt merkittävästi huonompaan suuntaan, -1 = Kehittynyt jonkin verran huonompaan suuntaan, 0 = Pysynyt ennallaan, 1 = Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan, 2 = Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan

Pk-yritysten yrittäjyysilmapiiriä kuvaavista osatekijöistä kansalaisten suhtautumisen yrittäjyyteen arvioidaan koko maan ja Keski-Pohjanmaan pk-yrityksissä kehittyneen positiivisimmin viimeisen kahden vuoden aikana. Oma kokemus yrittäjyysilmapiiristä sekä julkisen vallan toiminta yrittäjyyden edistämiseksi niin valtakunnallisella kuin alueellisellakin tasolla ovat sen sijaan osatekijöitä, joiden arvioidaan kehittyneen eniten huonompaan suuntaan.

Kuva 19. Arvio yrittäjyysilmapiirin kehityksestä viimeisen kahden vuoden aikana, %

Arviointiasteikko on: -2 = Kehittynyt merkittävästi huonompaan suuntaan, -1 = Kehittynyt jonkin verran huonompaan suuntaan, 0 = Pysynyt ennallaan, 1 = Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan, 2 = Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan

SUOMEN YRITTÄJIEN JA ALUEJÄRJESTÖJEN YHTEYSTIEDOT

SUOMEN YRITTÄJÄT

Mannerheimintie 76 A, 00250 Helsinki
PL 999, 00101 Helsinki
toimisto@yrittajat.fi
puhelin 09 229 221
yrittajat.fi

KESKI-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY

Valtakatu 51, 53100 Lappeenranta
yrittajat.fi/etelakarjala
puhelin 010 470 1100

ETELÄ-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY

Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
yrittajat.fi/etelapohjanmaa
puhelin 06 420 5000

ETELÄ-SAVON YRITTÄJÄT RY

Patteristonkatu 2 C, 50100 Mikkeli
yrittajat.fi/etelasavo
puhelin 0500 651 312

HELSINGIN YRITTÄJÄT RY

Urho Kekkosen katu 2 C, 00100 Helsinki
yrittajat.fi/helsinki
puhelin 050 575 2353

HÄMEEN YRITTÄJÄT RY

Sibeliuksenkatu 11 A 1, 13100 Hämeenlinna
yrittajat.fi/hame
puhelin 010 229 0390

KAINUUN YRITTÄJÄT RY

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
yrittajat.fi/kainuu
puhelin 010 387 7870

KESKI-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
yrittajat.fi/keskipohjanmaa
puhelin 06 831 5292

KESKI-SUOMEN YRITTÄJÄT RY

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
yrittajat.fi/keskisuomi
puhelin 010 425 9200

KYMEN YRITTÄJÄT RY

Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
yrittajat.fi/kymi
puhelin 05 544 3030

LAPIN YRITTÄJÄT RY

Hallituskatu 26, 2. krs, 96100 Rovaniemi
yrittajat.fi/lappi
puhelin 0400 898 200

PIRKANMAAN YRITTÄJÄT RY

Laukontori, Kehräsaari B, 2. krs, 33200 Tampere
yrittajat.fi/pirkanmaa
puhelin 03 251 6500

POHJOIS-KARJALAN YRITTÄJÄT RY

Linnunlahdentie 2, 80110 Joensuu
yrittajat.fi/pohjoiskarjala
puhelin 050 367 5194

POHJOIS-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY

Isokatu 4, 90100 Oulu
yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa
puhelin 010 322 1980

PÄIJÄT-HÄMEEN YRITTÄJÄT RY

Rautatienkatu 20 B, 15110 Lahti
yrittajat.fi/paijathame
puhelin 010 322 4300

PÄÄKAUPUNKISEUDUN YRITTÄJÄT RY

Innopoly 1, Tekniikantie 12, 02150 Espoo
yrittajat.fi/paakaupunkiseudunyrittajat
puhelin 010 422 1400

RANNIKKO-POHJANMAAN YRITTÄJÄT RY

Raastuvankatu 12-14 D, 65100 Vaasa
yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa
puhelin 06 356 0800

SATAKUNNAN YRITTÄJÄT RY

PL 45, 28101 Pori
yrittajat.fi/satakunta
puhelin 02 634 9900

SAVON YRITTÄJÄT RY

Asemakatu 22-24, 4. krs, 70110 Kuopio
yrittajat.fi/savo
puhelin 017 368 0500

UUDENMAAN YRITTÄJÄT RY -

NYLANDS FÖRETAGARE RF

Rantakatu 1, 2. krs, 04400 Järvenpää
yrittajat.fi/uusimaa
puhelin 010 231 3050

VARSINAIS-SUOMEN YRITTÄJÄT RY

Brahenkatu 20, 20100 Turku
yrittajat.fi/varsinaissuomi
puhelin 02 275 7100

FINNVERA OYJ:N JA TOIMIPISTEIDEN YHTEYSTIEDOT**PÄÄKONTTORI FINNVERA OYJ****HELSINKI**

Eteläesplanadi 8, PL 1010, 00101 Helsinki
vaihe 029 460 11
www.finnvera.fi

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

TOIMIPISTEET**HELSINKI**

Eteläesplanadi 8, PL 1010, 00101 Helsinki

JOENSUU

Länsikatu 15 rak. 3 B, 80110 Joensuu

JYVÄSKYLÄ

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä

KAJAANI

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

LAHTI

Laiturikatu 2, 5. kerros, 15140 Lahti

LAPPEENRANTA

Brahenkatu 2, 53100 Lappeenranta

MIKKELI

Jääkärintie 10 A, 2. krs, 50100 Mikkeli

OULU

Sepänkatu 20, 90100 Oulu

PORI

Itäpuisto 7, 5. krs., 28100 Pori

ROVANIEMI

Rovakatu 28, 96200 Rovaniemi

SEINÄJOKI

Frami D, Tiedekatu 2, 60320 Seinäjoki

TAMPERE

Hämeenkatu 9, PL 559, 33101 Tampere

TURKU

Eerikinkatu 2, 20100 Turku

VAASA

Wolffintie 35, 5. krs, 65200 Vaasa

PIETARIN EDUSTUSTO**FINNVERA PLC**

Representative Office in St. Petersburg
Finland House
Bolshaya Konyushennaya St. 8
191186 St. Petersburg, Russia

PL 150, 53501 Lappeenranta
puh. +358 405 088 956

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

Aleksanterinkatu 4, 00170 Helsinki
puhelin 029 506 0000
tem.fi

ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Alvar Aallon katu 8, 60100 Seinäjoki
puhelin 0295 027 500
ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa

ETELÄ-SAVON ELY-KESKUS

Jääkärintie 14, 50100 Mikkeli
puhelin 0295 024 000
ely-keskus.fi/etela-savo

HÄMEEN ELY-KESKUS

Kirkkokatu 12, 15140 Lahti
Hämeenlinnan toimipaikka
Birger Jaarlin katu 15, 13100 Hämeenlinna
puhelin 0295 025 000
ely-keskus.fi/hame

KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Salpausselänkatu 22, 45100 Kouvola
Lappeenrannan toimipaikka
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
puhelin 0295 029 000
ely-keskus.fi/kaakkois-suomi

KAINUUN ELY-KESKUS

Kalliokatu 4, 87100 Kajaani
puhelin 0295 023 500
ely-keskus.fi/kainuu

KESKI-SUOMEN ELY-KESKUS

Gygnaeuksenkatu 1, 40100 Jyväskylä
puhelin 0295 024 500
ely-keskus.fi/keski-suomi

LAPIN ELY-KESKUS

Hallituskatu 3 B, 96100 Rovaniemi
Kemin toimipaikka
Asemakatu 19, 94100 Kemi
puhelin 0295 037 000
ely-keskus.fi/lappi

PIRKANMAAN ELY-KESKUS

Pellavatehtaankatu 25, 33100 Tampere
Yliopistonkatu 38 (Attila), 33100 Tampere
puhelin 0295 036 000
ely-keskus.fi/pirkanmaa

POHJANMAAN ELY-KESKUS

Hovioikeudenpuistikko 19 A, 65100 Vaasa
Kokkolan toimipaikka
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
puhelin 0295 028 500
ely-keskus.fi/pohjanmaa

POHJOIS-KARJALAN ELY-KESKUS

Kauppakatu 40 B, 80100 Joensuu
puhelin 0295 026 000
ely-keskus.fi/pohjois-karjala

POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Veteraaninkatu 1, 90100 Oulu
puhelin 0295 038 000
ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa

POHJOIS-SAVON ELY-KESKUS

Kallanranta 11, 70100 Kuopio
puhelin 0295 026 500
ely-keskus.fi/pohjois-savo

SATAKUNNAN ELY-KESKUS

Valtakatu 12 B, 28100 Pori
puhelin 0295 022 000
ely-keskus.fi/satakunta

UUDENMAAN ELY-KESKUS

Opastinsilta 12 B, 5. krs, 00520 Helsinki
puhelin 0295 021 000
ely-keskus.fi/uusimaa

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Itsenäisyydenaukio 2, 20800 Turku
puhelin 0295 022 500
ely-keskus.fi/varsinais-suomi

Julkaisija: Suomen Yrittäjät | Mannerheimintie 76 A, PL 999, 00101 Helsinki
puhelin 09 229 221 | toimisto@yrittajat.fi | www.yrittajat.fi